

UCHWAŁA NR
RADY POWIATU BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIEGO

z dnia 29 września 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową na lata 2025-2028”.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j.: Dz. U. z 2024 r., poz. 107 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Rada Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego
uchwała:

§ 1. Przyjmuje się „Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2025-2028” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Anna Kubica

Załącznik do uchwały nr
Rady Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego
z dnia 29 września 2025 r.

**PROGRAM PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNY DLA OSÓB
STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ
NA LATA 2025-2028**

2025

WSTĘP

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej (Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Przemoc domowa ma szereg negatywnych konsekwencji, dezorganizuje funkcjonowanie rodziny, stanowi poważny czynnik ryzyka wielu problemów zdrowotnych i zaburzeń psychicznych. Szczególnie dotyczy dzieci, zakłócając ich rozwój emocjonalny, intelektualny i społeczny. U osób doznających przemocy domowej często dochodzi do rozwoju procesu wiktylizacji z objawami zespołu stresu pourazowego, depresji, a w przypadku dzieci, deficytów rozwojowych. W literaturze i praktyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie rozróżnia się przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną, oraz przemoc z użyciem środków komunikacji elektronicznej.

Jakąkolwiek formę przyjmuje przemoc domowa to sprawca jest za nią odpowiedzialny i nie ma ona żadnego usprawiedliwienia, a stosowanie przemocy wobec członków rodziny jest przestępstwem ściganym z urzędu. Działania wobec osób stosujących przemoc domową mają zasadnicze znaczenie dla ograniczenia skutków przemocy w rodzinach dotkniętych tym problemem. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej jako istotne działania zatrzymujące przemoc w rodzinie uznaje realizację programów dla osób stosujących przemoc: programu korekcyjno-edukacyjnego i programu psychologiczno-terapeutycznego. Rada Powiatu-Bieruńsko-Lędzińskiego uchwałą nr LXXIV/354/24 z dnia 25 marca 2024 r. przyjęła Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2028 r. Jednakże w celu podniesienia efektywności pracy z osobami stosującymi przemoc, potrzebne jest także opracowanie Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową. Udział w programach dla osób stosujących przemoc często jest warunkiem, ale też szansą zdrowienia i poprawy funkcjonowania rodzin. Uczestnicy takich programów mają możliwość rozwijać motywację do zmiany zachowań, pogłębić samoświadomość, lepiej radzić sobie z emocjami. W tym kontekście ważne jest również zapewnienie dostępu do udziału w zajęciach

programu psychologiczno-terapeutycznego bądź programu korekcyjno-edukacyjnego w trybie ciągłym przez cały rok. Takie rozwiązanie przewiduje Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na 2024-2030, wobec czego przewidziano je także w niniejszym programie.

1. PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1673.).

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 roku w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U. z 2023 roku, poz. 1166).

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. z 2023 roku, poz. 1164);

Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 przyjęty Uchwałą Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. (M.P. z 2023 r. poz. 1232).

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2028” przyjęty Uchwałą Rady Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego nr X/46/25 z dnia 27 stycznia 2025 r.

Zalecenia dotyczące opracowania i realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową na terenie województwa śląskiego na lata 2024-2030 wydane przez Wojewodę Śląskiego dnia 20 lutego 2024 r.

2. REALIZATOR PROGRAMU

Realizatorem *Programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową na lata 2025-2028* zwanym dalej Programem jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Lędzińska 24, 43-140 Łędziny.

3. CELE PROGRAMU

Celem głównym realizacji Programu jest powstrzymanie osób stosujących przemoc domową przed dalszym jej stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności samokontroli, radzenia sobie z emocjami i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.

Cele szczegółowe Programu w odniesieniu do jego uczestników to:

- zmiana sposobu myślenia, przekonań, stereotypów utrudniających budowanie partnerskich relacji,
- poprawa w zakresie radzenia sobie z trudnymi emocjami,
- wzmocnienie odpowiedzialności za własne emocje i zachowania,
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych, nabywanie i doskonalenie umiejętności wychowawczych,
- uwrażliwianie, odkrywanie empatii i wzmacnianie zachowań prospołecznych.

4. REKRUTACJA DO PROGRAMU

Rekrutacja do Programu odbywa się na podstawie współpracy realizatora z zespołami interdyscyplinarnymi z terenu powiatu kierującymi potencjalnych uczestników. Dodatkowo także z ośrodkami pomocy społecznej, sądami, prokuratorami, policją i innymi instytucjami pomocowymi. W ramach tej współpracy zakłada się wymianę informacji o potencjalnych uczestnikach z zachowaniem ochrony danych osobowych. Rekrutacja odbywa się w trybie ciągłym, przez cały czas trwania programu.

5. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są:

- pełnoletnie osoby stosujące przemoc domową,
- osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w programie dla osób stosujących przemoc domową,
- osoby, które same zgłoszą się do uczestnictwa w Programie lub zostaną skierowane przez przedstawicieli służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Uczestnikami Programu nie mogą być osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, o ile nie ukończyły programu psychoterapii uzależnień.

6. KWALIFIKACJA DO PROGRAMU

Kwalifikacja odbywa się w trakcie sesji indywidualnej przeprowadzonej przed przystąpieniem do Programu, lub w trakcie pierwszej sesji uczestnictwa w Programie. Odbywa się to w zależności od posiadanych przez prowadzących Program informacji diagnostycznych przekazanych przez instytucje kierujące.

Rekrutacja jest dokumentowana wywiadem z uczestnikiem, ankietami i innymi dokumentami przekazanymi przez uczestnika lub instytucję kierującą. W przypadku kierowania uczestnika przez zespół interdyscyplinarny wydawane jest zaświadczenie o zgłoszeniu się do Programu. Zaświadczenie może być także wydane na prośbę uczestnika kierowanego przez inne instytucje.

7. KONTRAKT

Przed przystąpieniem do Programu lub w trakcie pierwszej sesji zakwalifikowana do udziału osoba podpisuje kontrakt zawierający zasady uczestnictwa w Programie m.in.:

- zobowiązanie do zaprzestania stosowania przemocy wobec członków rodziny,
- zobowiązanie do poszanowania zasad współżycia społecznego,
- zobowiązanie do nienadużywania alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych,
- zastrzeżenie o wykluczeniu z Programu w razie niedotrzymania powyżej wymienionych zobowiązań,
- warunki ukończenia Programu tj. udział w zaplanowanych sesjach z określeniem ich ilości.

8. UCZESTNIK PROGRAMU

Uczestnikiem Programu zostaje osoba, która podpisze kontrakt, w którym zaakceptuje reguły uczestnictwa w programie w oraz rozpocznie udział w sesjach Programu.

9. REALIZACJA PROGRAMU

Program realizowany jest z zapewnieniem całorocznej dostępności dla potencjalnych uczestników. Za taką dostępnością przemawia praktyka efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej i postulat aby osoba stosująca przemoc mogła niezwłocznie rozpocząć pracę na zmianą agresywnych zachowań.

Program prowadzony będzie w formie sesji indywidualnych i grupowych. Sesje grupowe mogą być prowadzone w blokach od 2 do 4 sesji. Poszczególne formy mogą być stosowane przemiennie tak aby zindywidualizować i dostosować oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne do potrzeb uczestników, uwzględniając również ich ilość i możliwości organizacyjne realizatora. Przerwy pomiędzy sesjami nie powinny być dłuższe niż dwa tygodnie.

Przyjmuje się, że jedna sesja indywidualna lub grupowa obejmuje 50 minut zajęć konsultacyjnych lub terapeutycznych.

Każdy z uczestników aby ukończyć Program musi wziąć udział w 36 sesjach. W tej liczbie powinny być przewidziane zarówno sesje indywidualne i grupowe. W przypadku sesji grupowych dopuszcza się usprawiedliwioną nieobecność nie większą niż 25 proc. zaplanowanych sesji. W takiej sytuacji uczestnik zobowiązany jest do uzupełnienia ich w ramach sesji indywidualnych.

Ilość i forma sesji koniecznych do zrealizowania Programu przez uczestnika może zostać zwiększona na wniosek instytucji kierującej do programu, bądź też na wniosek samego uczestnika.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową standard prowadzenia tych programów obejmuje:

1) wzbudzanie motywacji wewnętrznej do zmiany zachowania przez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań,

2) zdobycie lub poszerzenie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych,

3) nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów bez użycia przemocy.

4) nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych, w tym: asertywności, empatii, rozpoznawania, nazywania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych i konfliktowych, w tym radzenia sobie ze stresem, lękiem i złością,

5) poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych,

6) nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy,

7) rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych i partnerskich,

8) pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje społeczne i sposobów jej przeciwdziałania,

9) diagnozowanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu,

10) wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

W związku z tym harmonogram Programu przewiduje przedstawioną poniżej tematykę, które ma zostać zrealizowana z każdym z uczestników bez względu na formę prowadzonych sesji. Na zrealizowanie każdego tematu przewiduje się dwie sesje, co może być modyfikowane w zależności od indywidualnych potrzeb uczestnika. W razie zwiększenia liczby sesji, część tematów może być omawiana bardziej szczegółowo.

**Harmonogram Programu psychologiczno-terapeutycznego
dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2028**

Lp.	Temat spotkania	Ilość sesji
1)	Omawianie założeń, celów i zasad uczestnictwa w Programie.	2
2)	Czym jest przemoc? Przemoc jako przejaw kontroli, przekraczania granic, przemoc jako przestępstwo. Problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich, rozpoznawanie osobistych postaw związanych z przemocą.	2
3)	Przemoc w moim życiu, analiza problemów uczestników. Planowanie i rozwijanie samokontroli, ćwiczenie „przerwy na ochłonięcie” jako doraźnej techniki powstrzymywania agresywnych reakcji.	2
4)	Terytorium psychologiczne – szczerość, odpowiedzialność, szacunek w relacjach interpersonalnych. Przemoc seksualna – rozpoznawanie poniżających i nieakceptowanych przez partnerkę(a) zachowań i sytuacji związanych z seksem jako formy przemocy.	2
5)	Stres - behawioralne i emocjonalne objawy. Konstruktywne i niekonstruktywne sposoby radzenia sobie ze stresem. Przygotowywanie indywidualnego planu zapobiegania agresywnym zachowaniom.	2
6)	Uzależnienia – objawy i wpływ na emocjonalne i intelektualne funkcjonowanie. Specyfika związku między nadużywaniem substancji psychoaktywnych a stosowaniem przemocy.	2
7)	Stosowanie przemocy jako przejaw nieradzenia sobie z trudnymi emocjami, nawracającymi myślami, nierealistycznymi przekonaniem wobec siebie i innych.	2
8)	Złość i trudne w przeżywaniu emocje – rozpoznawanie, nazywanie i konstruktywne wyrażanie. Umiejętności rozwiązywania konfliktów oparte na negocjacjach i kompromisach, rozpoznawanie różnych form wyrażania wrogości i braku szacunku oraz uczenie się konstruktywnych postaw wobec innych.	2
9)	Konstruktywne i niekonstruktywne sposoby radzenia sobie z trudnymi emocjami. Odeagowanie emocji w działaniu a dojrzałe ich wyrażanie.	2
10)	Praca nad poszerzaniem wglądu we własne, emocje, myśli i motywacje. Rozpoznawanie potrzeb, obaw i intencji w relacjach interpersonalnych.	2
11)	Wpływ przemocy na funkcjonowanie rodziny, w szczególności na psychikę i zachowanie dzieci. Formy dyscypliny bez przemocy jako alternatywa dla agresywnego karania. Rozwijanie umiejętności i prawidłowych metod wychowawczych	2
12)	Porozumienie bez przemocy. Komunikaty „Ja”, komunikaty „Ty”. Potrzeba szacunku w kontaktach interpersonalnych w szczególności wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Empatyczny odbiór i szacunek.	2

13)	Partnerstwo w związku. Ja w roli małżonka, partnera. Mój rodzic, ja jako rodzic. Ja w rolach społecznych. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie, potrzeba wspierania dzieci, w tym także materialnego, niezależnie od formalnego statusu i stanu związku.	2
14)	Obraz kobiety i mężczyzny w kulturze popularnej – mity, uprzedzenia, stereotypy. Społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy domowej.	2
15)	Pomaganie i proszenie o pomoc. Pomaganie sobie jako „bycie blisko” w relacji interpersonalnej.	2
16)	Asertywność – proszenie, odmawianie, reagowanie na krytykę bez przemocy.	2
17)	Konflikty – mediacje, negocjacje i empatia. Budowanie partnerstwa w związku i relacji interpersonalnej.	2
18)	Cele i zasoby do zmiany. Pragnienia a aktywność i realne cele. Strategia małych kroków. Możliwości podejmowania przez osobę stosującą przemoc domową dalszych działań terapeutycznych.	2
RAZEM		36

Realizacja Programu dokumentowana jest poprzez:

- wywiad diagnostyczny z uczestnikiem,
- notatki prowadzącego z każdej sesji,
- listę obecności uczestnika.

10. SPRAWOZDANIE

Uczestnicy Programu po jego ukończeniu objęci będą badaniem skuteczności, gdzie wskaźnikiem jest liczba osób, które po ukończeniu Programu powróciły do zachowań o charakterze przemocowym.

Prowadzący Program przekazuje Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie sprawozdanie za każdy rok realizacji odnoszące się do osób będących uczestnikami programu oraz osób, które ukończyły Program.

11. MONITORING

Monitoring realizowany będzie na podstawie informacji o funkcjonowaniu uczestnika po zakończeniu Programu, pozyskiwanych od instytucji kierujących i działających w obszarze przeciwdziałania przemocy, tj. ośrodków pomocy społecznej, kuratorów itp. W sytuacji, w której dane te będą niewystarczające, planuje się przeprowadzenie wywiadów w środowisku zamieszkania uczestników lub konsultacje psychologiczne w siedzibie realizatora. Monitorowanie prowadzone będzie przez okres 3 lat od zakończenia przez uczestnika Programu, informacje dotyczące

funkcjonowania uczestnika będą zbierane z częstotliwością nie mniejszą niż jednokrotnie na 12 miesięcy.

12. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat. Finansowanie Programu winno odbywać się ze środków dotacji celowej Wojewody Śląskiego.